

ingediend op **1360** (2021-2022) – Nr. 1
5 juli 2022 (2021-2022)

Verslag van het verzoekschrift

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
uitgebracht door Philippe Muyters

tot aanpassing van de wijze waarop de waarde
van een effectenportefeuille bepaald wordt
voor de berekening van de successierechten

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Steven Vandeput.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Philippe Muyters, Steven Vandeput;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Koen Van den Heuvel, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde;
Celia Groothedde, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Veerle Geerinckx, Liesbeth Homans, Sarah Smeyers, Wilfried Vandaele, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Stijn De Roo, Sofie Mertens;
Marino Keulen, Gwendolyn Rutten;
Mieke Schauvliege, Jeremie Vaneeckhout;
Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Procedure.....	4
2. Inhoud.....	4
3. Bespreking.....	4
4. Conclusie.....	4
Bijlage: Antwoord van minister Matthias Diependaele.....	5

1. Procedure

Op 10 april 2022 werd een verzoekschrift ingediend tot aanpassing van de wijze waarop de waarde van een effectenportefeuille bepaald wordt voor de berekening van de successierechten (verzoekschrift nr. 35 (2021-22)). De verzoeker gaf de volgende titel aan het verzoekschrift: Verzoek tot aanpassing van de wijze waarop de waarde van een effectenportefeuille bepaald wordt bij nalatenschappen.

Het verzoekschrift werd ontvankelijk verklaard op 21 april 2022 en voor verdere behandeling verwezen naar de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie.

De commissie besprak het verzoekschrift een eerste maal op 10 mei 2022 en besliste om Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, om uitleg te vragen over dit verzoekschrift.

Op 28 juni 2022 werd het verzoekschrift opnieuw op de agenda van de commissie gezet. De commissie had ondertussen van minister Diependaele een antwoord ontvangen op dit verzoekschrift.

2. Inhoud

Er is een groot verschil tussen de bruto- en de nettoverkoopwaarde van een effectenportefeuille. Bij verkoop van effecten moeten immers verschillende kosten betaald worden zoals uitschrijvingskosten, beurstaxen, voorheffingen en btw. Die kosten verschillen naargelang de aard van de effecten en kunnen oplopen tot meer dan 30 procent van de brutoverkoopwaarde.

De verzoeker vraagt om de wetgeving aan te passen zodat de successierechten berekend worden op de nettoverkoopwaarde.

De verzoeker somt enkele argumenten op. De erfgenamen moeten vroeg of laat de effecten verkopen om er iets mee te kunnen aanvangen. De intrinsieke waarde ervan is de nettowaarde na aftrek van kosten en belastingen allerhande. Bovendien is het onrechtvaardig om successierechten te moeten betalen op kosten, voorheffingen, taxen, btw enzovoort, aldus de verzoeker. Belastingen worden normaal gezien enkel geheven op netto-inkomsten na aftrek van onkosten.

3. Bespreking

De bespreking beperkt zich tot de vaststelling dat de sprekers zich unaniem aansluiten bij het advies van minister Matthias Diependaele. Het advies van de minister vindt men in de bijlage.

4. Conclusie

De aanwezige leden stemmen in met het voorstel van de commissievoorzitter om het antwoord van de Vlaamse Regering samen met het verslag van de bespreking, aan de indiener van het verzoekschrift te bezorgen.

Steven VANDEPUT,
voorzitter

Philippe MUYTERS,
verslaggever

BIJLAGE:

Antwoord van minister Matthias Diependaele

ANTWOORD OP VERZOEKSCHRIFT nr. 35 (2021-2022)**Minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed**

Verzoekschrift nr. 35.

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie

Datum: 28 juni 2022

1. Alle goederen en rechten die op de dag van het overlijden aan de erflater toebehoren en die door de werking van het erfrecht op zijn erfopvolgers worden overgedragen, behoren tot de nalatenschap.
Als algemene regel geldt dat de aan te geven activa door de aangevers moeten worden geschat op hun verkoopwaarde op de dag van het overlijden, dit overeenkomstig artikel 2.7.3.3.1, eerste lid, van de Vlaamse Codex Fiscaliteit (VCF). Voor wat Vlaanderen betreft zijn er bijzondere waarderingsregels voorzien voor een aantal activa, zoals ook voor financiële instrumenten.
2. Vooreerst moet worden opgemerkt dat het niet zo is dat er slechts één type van effecten bestaat. Integendeel, er zijn tal van effecten¹, die op het vlak van waardering in het kader van de heffing van de erfbelasting op te delen zijn in twee grote categorieën, namelijk beursgenoteerde effecten en niet-beursgenoteerde effecten.
3. Voor beursgenoteerde effecten is het artikel 2.7.3.3.2 VCF van toepassing. Dat artikel bepaalt onder meer dat beursgenoteerde financiële instrumenten moeten worden aangegeven voor hun beurswaarde. De aangevers hebben daarbij de keuze uit drie mogelijke tijdstippen voor het bepalen van deze beurswaarde, nl.:
 - de datum van het overlijden;
 - de datum één maand na het overlijden;
 - de datum twee maanden na het overlijden.

Er kan slechts één tijdstip worden gekozen voor alle aan te geven beurswaarden. Indien er op de gekozen datum geen notering is voor (sommige van) de aan te geven financiële instrumenten, geldt als aan te geven waarde de beurswaarde op de eerstvolgende dag waarop er wel een notering is.

Om de Vlaamse Belastingdienst toe te laten te controleren of de correcte beurswaarde is aangegeven, moet in de aangifte de door de aangevers geraadpleegde bron worden vermeld (gespecialiseerde pers, website, ...).

¹ Artikel 2, 31° van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten:

“effecten: alle categorieën op de kapitaalmarkt verhandelbare waardepapieren, betaalinstrumenten uitgezonderd, zoals :

- a) aandelen in vennootschappen en andere met aandelen in vennootschappen, partnerships of andere entiteiten gelijk te stellen waardepapieren, alsmede aandelencertificaten;
- b) obligaties en andere schuldinstrumenten, alsmede certificaten betreffende dergelijke effecten;
- c) alle andere waardepapieren die het recht verlenen die effecten te verwerven of te verkopen of die aanleiding geven tot een afwikkeling in contanten waarvan het bedrag wordt bepaald op grond van effecten, valuta's, rentevoeten of rendementen, grondstoffenprijzen of andere indexen of maatstaven;”

4. Voor niet-beursgenoteerde financiële instrumenten geldt de hoger vermelde algemene waarderingsregel van artikel 2.7.3.3.1, eerste lid VCF: ze moeten worden aangegeven voor hun verkoopwaarde op datum van het overlijden.

Noch de Vlaamse Codex Fiscaliteit, noch de Vlaamse Belastingdienst bepalen op dit ogenblik criteria en/of richtlijnen op basis waarvan niet-beursgenoteerde effecten dienen gewaardeerd te worden. Dat is ook niet mogelijk omdat er bij de waardering van effecten rekening moet worden gehouden met de aard van de onderscheiden effecten en hun specifieke kenmerken.

5. Het klopt inderdaad dat na een overlijden inlichtingen worden bezorgd aan de Vlaamse Belastingdienst over de sommen en waarden van de overledene waarvan financiële instellingen, verzekeringsmaatschappijen en sommige natuurlijke personen houder of schuldenaar zijn. Een aantal van die sommen of waarden zijn onderhevig aan federale belastingen, taksen, kosten, ...

De bewering van de verzoeker dat de erfbelasting wordt berekend op het brutobedrag van de effectenrekening is echter niet correct. Om verwarring te voorkomen en de aftrekbaarheid van bepaalde kosten in de juiste context te plaatsen, moet er wat verduidelijking worden gegeven bij de regelgeving aangaande aanvaardbare passiefelementen in de nalatenschap.

Overeenkomstig artikel 2.7.3.4.1 VCF zijn de schulden van de erflater die op de dag van zijn overlijden bestaan in principe aanvaardbaar als passief van de nalatenschap. Een schuld is aanvaardbaar in het passief als ze bestaat bij het overlijden van de erflater en in de mate dat ze slaat op de periode voor het overlijden. Schulden die pas ontstaan na het overlijden en die zijn aangegaan door de erfopvolgers en niet door de erflater zijn niet aanvaardbaar in het passief.

Voor zover de schulden dus andere belastingen of kosten zijn die op datum van het overlijden nog verschuldigd zijn, zijn deze aanvaardbaar in het passief. Zo wordt de effectentaks bijvoorbeeld gevestigd op vier referentiedata, met name op 31/12, 31/03, 30/06 en 30/09 van elk jaar. Als de referentiedatum van de taks vóór het overlijden ligt, en de taks nog verschuldigd is bij het overlijden, dan kan deze in aftrek worden gebracht.

Het verzoekschrift gaat dus onterecht uit van de stelling dat de erfbelasting wordt geheven op het brutobedrag van de effectenrekening.

6. Verzoeker heeft eerder een probleem met allerlei belastingen en kosten die gepaard gaan met de verkoop van effecten door de erfgenamen na het overlijden.

Een overlijden hoeft zeker niet altijd te leiden tot de verkoop van effecten. Als de erfopvolgers na het overlijden toch beslissen om over te gaan tot de verkoop van effecten, dan zullen daar uiteraard bepaalde onkosten aan verbonden zijn. Dat is nu eenmaal eigen aan het beheer van beleggingsproducten.

Zoals reeds hoger vermeld zijn de kosten die gepaard gaan met dergelijke verkoop onkosten die pas ontstaan na het overlijden en die worden gemaakt door de erfopvolgers en niet door de erflater. Deze onkosten blijven voor wat betreft de heffing van de erfbelasting dus zonder invloed op de verkoopwaarde ten dage van het overlijden.

Hier anders over oordelen zou leiden tot een manifest ongelijke fiscale behandeling ten aanzien van andere activa die tot de nalatenschap behoren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan makelaarskosten in het kader van de verkoop van onroerende goederen uit de

nalatenschap, dossierkosten voor het afsluiten van bankrekeningen van de erflater, ...
Deze kosten beïnvloeden evenmin de verkoopwaarde ten dage van het overlijden.

Het is niet de bedoeling om de fiscale waarderingsregels te gaan wijzigen. Dat zou de toets aan het gelijkheidsbeginsel ook niet doorstaan.